

SVENS BIBELOVERSIGT - FØRSTE OG ANDEN KONGEBOG

Bøgernes hvem, hvad, hvor:

Kongebøgerne fortsætter beretningen om det israelitiske kongedømme fra Davids sidste år og indtil rigernes ophør ved landflygtighed til Assyrien for Nordriget Efraim/Israel i det 8 årh.f.Kr. og til Babylon for Juda i det 6. årh.f.Kr. De afslutter bøgerne jøderne kalder de: tidlige profeter:

Josva,
Dommerne, 1+2
Samuelsbog og
1+2 Kongebog.

Forfatter:

Ligesom Samuelsbøgerne, udgør Kongebøgerne kun én bogrulle på Hebraisk, men pga. anvendelse af vo-kaler fylder historien to bogruller i den græske oversættelse, Septuaginta. (Se note om forfatter fra 1+2 Samuelsbog).

Jødernes kommentar "Mishna", nævner Jeremias som forfatter, men han har været død inden bogens afsluttende detaljer.

Bøgerne blev skrevet under Israels eksil, af en der havde adgang til kongehuset (2 Kong 25:27-29).

Historien baserer sig på øjenvidneberetninger (1 Kong 8:8; 9:20-21; 12:19; 2 Kong 8:22); hof arkiver (1 Kong 11:41; 14:19,29) og profetisk materiale (Elias' og Elisas beretninger; Esajas kap. 36-39 se også fx 2 Krøn 9:29; 12:15; 20:34).

Tidspunkt:

Bøgerne dækker lidt over 400 år, og begynder i Davids sidste år, ca.970 f.Kr. og slutter ved kong Jojakins løsladelse fra fangenskab i Babylon i år 561 f.Kr.

Bøgerne er blevet færdigredigeret efter denne løsladelse og før folket vendte tilbage til Juda i år 538 f.Kr.

Motiv:

Bøgernes klare åndelige formål er at forklare Israels rest, hvorfor det er gået folket så galt, siden guldalderen under David og Salomo.

Historien er nøje udvalgt, for at vise hvordan folket har forholdt sig til Gud og hans lov under deres forskellige konger. Historien koncentrerer sig om de konger, der søgte at holde Israel i pagt med Jahve,

mens andre konger, der nok var politisk dygtige og internationalt anerkendt, (Omri og Jeroboam II), bliver affærdiget i løbet af hhv. 8 og 7 vers.

De onde konger, der sponserede afgudsdyrkelse, drages til ansvar for rigets opløsning og sammen med dem, høster folket konsekvensen af Guds dom (2 Kong 17:7; 24:30).

Moselov havde advaret folket imod denne skæbne (2 Mos 23:23; 3 Mos 26 og 5 Mos 28) og undervejs har Gud gennem sine profeter gentaget advarslen (2 Sam 7:14-15; 1 Kong 9:3-9).

Bøgernes opbygning:

1 Kong 1-11 Det forenede rige under David og Salomo:

1:1-11:43 Israel som verdensrige (2Krøn.1-9)

1:1- 2:46 Salomo grundfæster sit rige med brug af vold

3:1-5:32 Salomos åndelighed, visdom og storhed

6:1-9:14 Tempel byggeriet, dets indvielse og betaling

9:15-11:43 Salomos storhed og tåbelighed

1 Kong 12-

2 Kong 17

Det delte rige Israel og Juda.

12:1-16:22 Israel og Juda splittes og lever i fjendskab (2Krøn.10-28)

15:1-16:22 Ahija og Asa af Juda; Nadab, Basha, Ela og Zimri af Israel.

16:23-

2K.10:36 Omris dynasti

16:23-34 Omri, Samarias grundlægger og hans søn Akab

17:1-22:40 Profeten Elias og andre profeters tjeneste

22:41-54 Joshafat af Juda i alliance med Akasja Israel

2K.1:1-2:25 Profeten Elias overdrager til Elisa

3:1-8:15 Akabs slægt og Elisas tjeneste

8:16-29 Joram og Akasja af Juda

9:1-10:36 Jehu tilintetgør Omris dynasti og Baal dyrkelsen

2K.11:1-

17:41 Kongerne i Israel og Juda indtil Samarias fald

11:1-12:22 Ataljas forsøg på at udrydde Davids slægt

13:1-15:12 Jehus dynasti og Amasja og Azarja af Juda

- 15:13-17:6 Israels sidste dynastier og Jotam og Akaz af Juda
- 17:7-41 Begrundelse for Israels skæbne
- 2 Kong**
- kap.18-25 Det enlige rige Juda. (2Krøn.29-36)**
- 18:1-20:21 Hizkija, hans reform og hans befrielse fra Assyrien
- 21:1-26 Judas skelsættende onde konger Manasse og Amon
- 22:1-23:30 Josija, hans reform og fejlagtige angreb på Egypten
- 23:31-25:30 Josijas sønner indtil Judas eksil til Babylon

Bøgernes indhold:

Bøgerne beskriver kongerne i Israel og Juda, og giver dem karakter på baggrund af deres efterfølgelse af Moselov og hvor meget de efterlignede Davids hengivelse til Jahve. Nordriget der eksisterede i 208 år havde 19 konger, og 9 forskellige kongehuse.

Alle blev bedømt uegnede. Sydriget Juda, havde også 19 konger (dronning Atalja medregnes ikke), men kun fra Davids kongehus (1 Kong 11:36), og det eksisterede i 345 år. 8 af Judas konger blev bedømt gode og 11 onde.

I sidste ende blev begge riger udslettet, fordi de ikke levede op til det kald, Gud havde givet dem. De havde gjort sig ligeså modne til straf som de folkeslag, Gud i sin tid brugte dem til at udrydde fra Kanaan (2 Kong 21:10-15).

I. Salomos forenede rige 1 Kong kap.1-11.

Salomo opbyggede mellemøstens mægtigste rige på baggrund af Davids sejr. Et udstillingsvindue af pragt og væld, grundlagt på guds frygtens visdom (1 Kong 3:9-14).

Hans største bedrift var at bygge Guds tempel i Jerusalem, men formåede ikke som sin fader David, at videreudvikle folkets trosøvergivelse til Gud. Som konge overtrådte han Moselovens klare rammer (5 Mos 17:14-20) mht. militær prestige (mange heste), overdreven seksuel lyst (1000 hustruer) og have-syge (sølv og guld i store mængder til sig selv).

I sidste ende forførte de udenlandske hustruer hans hjerte væk fra Jahve og til deres afguder. Det førte til Guds konsekvente dom og rigets deling (1 Kong 11:1-13).

II. Det delte rige Juda og Israel (Efraim) 1 Kong kap.12-2 Kong kap.17.

Både Israels 10 stammer og Judas ene blev regnet for Guds folk og stod til ansvar overfor ham.

(Sandsynligvis forblev Benjamin og Simeon sammen med Juda) Gud vejledte, advarede og irettesatte rigeres konger igennem sine profeter, med det mål at bevare Israel i det forjættede land som et selvstændigt folk.

Men for Israels vedkommende omvendte folket sig aldrig fra Jeroboam I.'s nationale afgudsdyrkelse (1 Kong 12:26-33; 15:26,34 osv. i alt 19x), og på trods af Guds gentagne velsignelse, advarsel og tugt blev de til sidst udslettet af Assyrien og ført i eksil i år 722 f.Kr.

III. Guds enlige lilleputrige Juda 2 Kong kap. 17- 25.

Bevidst om de storpolitiske farer repræsenteret ved Assyrien, Egypten og Babylon, forsøger Judas konger Hizkija og Josias at reformere Juda og omvende folket tilbage til en gudsdyrkelse af Jahve i overensstemmelse med loven.

Men reformerne rod fæster sig ikke, hverken i deres sønner, eller i folkets hjerte og efter 136 års udsættelse, føres Juda også i eksil, denne gang til Babylon.

I gennem denne periode udvikler den profetiske tjeneste sig til at omfatte en nedskreven form, som er bevaret i Bibelens profetiske skrifter.

2. Kongebog ender med at Guds tempel og Jerusalem ligger nedbrudt, Davids rige er udryddet og folket har mistet ejendomsretten til landet og er blevet ført helt tilbage til Abrahams udgangspunkt i Kaldæa. I dette mørke tænder bogen et lille lysglimt af håb.

Davidskongen, Jojakin, bliver løsladt fra sit fangenskab. Dette kan tolkes som et tegn på, at Guds tro-skab imod sit ulydige folk, alligevel ikke er til ende.

Bøgernes temaer:

Bøgernes overordnede tema er, at Guds folk skal ledes på Guds måde.

Undergerningerne og synerne i Kongebøgerne afslører en åndelig verden, der ligger udenfor, men som alligevel er integreret i det synlige fysiske univers (2 Kong 5:7-19,25-27). Herudfra opererer Guds

engleskarer og de dæmoniske kræfter (2 Kong 6:15-17; 1 Kong 22:19-28).

Gud, der i sin evige almagt styrer al livets gang, regerer over begge disse universer (1 Kong 19:9-18; Fil 2:9-11).

Kongens rolle var at være Guds repræsentant overfor folket og folkets repræsentant overfor Gud. Han skulle styre landet efter Guds vilje og sikre ret og retfærdighed. I sidste ende var det ikke de økonomiske, politiske og militære resultater der var afgørende for kongers eftermæle, men deres karakter og troslydighed overfor Gud (1 Kong 16:23-26).

Ledere har indflydelse på andre ikke alene ved deres styre men også ved deres eksempel. Deres gudsfrygt og retfærd er med til at højne folket (2 Kong 18:5-8) mens lav moral og ugudelig livsførelse har nedbrydende effekt (2 Kong 21:10-16).

Kongebøgerne viser dog, at selv de bedste ledere aldrig helt levede op til Guds ideal (2 Kong 20:12-19).

Til tider fik folket en ond leder de fortjente (2 Kong 9:1-10; 10:18-33), andre gange gav Gud dem en leder, de virkelig havde brug for på trods deres ondskab (2 Kong 14:23-27).

Guds profetiske røst hørtes mest tydeligt, da Israels tro var ved at udslukkes. Elias blev fx udrustet med åndelig autoritet både i ord og tegn og førte folket til omvendelse (1 Kong 18:30-38).

Gud bruger profeter til at kalde på folk, der er på afveje, og de må ofte som hans repræsentanter bære omkostningerne ved folkets modstand (1 K 19:1-3).

Når profetier går i opfyldelse, beviser de at Gud er både alvidende og almægtig. (Se fx. Jos 6:26: 1 Kong 16:34; 1 Sam 2:35:1 Kong 2:27; 2 Sam 7:13;1 Kong 8:20;1 Kong 11:29-3;1 Kong 12:15; 1 Kong 13:2; 2 Kong 23:16-17; 1 Kong 21:23; 2 Kong 9:36-37).

Opfyldte profetier er med til at bekræfte, at en profet er en sand profet (5 Mos 18:19-22), så længe indholdet i profetien er i overensstemmelse med det, Gud tidligere har sagt (5 Mos 13:1-5).

Kongebøgerne opmuntrer til at bedømme indholdet i profeters tale, fordi der er mennesker, der formaster sig at tale løgn i Guds navn (1 Kong 13:18; 1 Kong 22:19-23).

Salomo, Asa, Joash, Azarja/Uzija, Hizkija er eksempler på, hvordan man kan begynde godt i sin vandring med Gud og alligevel glide væk fra ham.

Salomo er et sørgeligt eksempel på en mand med de bedste forudsætninger (3:6-9), der gentagne gange oplevede møder med Gud (3:10-14; 6:11-13; 8:54-61; 9:3-9), blev brugt til at bygge Guds tempel, skrive flere Bibelske skrifter (Ordsp., Præd.bog, Højsangen, Salme 72), men hvis liv alligevel endte i et moralsk ruin som ødelagde Guds riges udbredelse (11:9-13).

For Gud er etik vigtigere end intellekt, livsførelse mere afgørende end viden og gudsfrygt mere værdifuld end velstand, pragt og status.

Israels og Judas alliancer med fremmede magter betød underkastelse under disse staters afguder (2 Kong 16:5-18; 2 Kor 6:14).

Det samme gjaldt ægteskab uden for Guds folk (5 Mos 7:3; 1 Kong 11:1-8; 2 Kong 8.16-19; 1 Kor 7:39).

Selvom ting kunne se yderst fornuftige og tiltrækkende ud på overfladen, førte de til åndeligt kompromis.

Vejen ud af kompromiset sker kun ved ny overgivelse til Gud og med Guds kraft at udrydde afguderne og offerhøjene fra ens hjerte (1 Kong 18:36-40, 2 Kong 18:3-8; 34:33)

Baggrundsinformation:

Forfatteren beskriver Judas og Israels historie i to parallelle forløb, der lapper over hinanden. Efter Rigets deling bliver nordrigets historie beskrevet indtil Jeroboams død og derefter springes der over til Juda hvor kongerækken, der har regeret i samme periode som Jeroboam beskrives, før der igen springes tilbage til Israel, for at fortsætte samme procedure.

På denne krydsene måde fortsætter beskrivelsen indtil Israel føres i eksil og Juda er ladet alene tilbage. Når årrækkerne mellem de to riger sammenlignes finder man, at de ikke går op med hinanden, dette skyldes bl.a. at regeringsår nogle gange tælles fra tronbestigelse året og (2 Kong 8:25) andre gange fra året efter kroningen (2 Kong 9:29), samt at nogle konger herskede i en årrække som medregenter med deres fædre.

Det høje tal, fx 1 Kong 20:30, hvor 27.000 mand døde da en mur faldt ned. Enten beskriver det følgerne i omegnen af et frygteligt jordskælv, eller jf. John Wenham betyder det at ordet "1000" skal oversættes som "fuldt bevæbnet soldat". Her bør 27.000 i stedet oversættes "27 soldater" (Se note De store Tal i oversigt arket til 4 Mos).

Elias og Elisas tjeneste kendetegnes af hhv. 6 og 14 undergerninger. Sammen med Moses er deres tjeneste unik i GT mht. til mange overnaturlige tegn. Årsagen til de mange undergerninger skyldes måske den meget alvorlige åndelige situation, hvor troen på Jahve var ved at blive udslettet i Israel.

Bøgernes sammenhæng med resten af Bibelen:

Beretningen følger naturligt videre fra Samuels-bøgerne og giver baggrundsmaterialet for alle de profetiske skrifter, der blev skrevet inden og under Israels eksil. Meget af materialet vedr.

Juda bliver udbygget af materialet i 2 Krøn. Det historiske forløb bekræftede Guds værste advarsler til Israel (5 Mos 28). Referencer i NT til personer og begivenheder bekræfter at Jesus og apostlene opfattede beretningerne som historisk troværdige.

Israels historie er et klart bevis på, at det er Gud, der suverænt styrer nationernes gang og at han aktivt involverer sig i sit folks historie. Storrigerne omkring Israel var ikke selvstændige magter, men var også underlagt Guds vilje.

Til tider bruger Gud dem til at tugte Israel, til andre tider bliver de selv dømt for deres ondskab. Hermed beviser Gud, at han er Herre, og at han gennemfører sin vilje igen-nem historien (3 Mos 26:27-43; 5 Mos 28:64-68; Jos 24:20; 2 Kong 18:10-12).

Gud er retfærdig og forventer at hans folk lever op til deres kald som hans repræsentanter i verden. Nogle gange fritog han dem fra at opleve konsekvenserne af deres ondskab (1 Kong 11:11-13; 2 Kong 20:12-19), andre gange lod han dommen falde (2 Kong 17:6-23; 21:11-15; 24:20; 25:21).

Gud er fri til at bestemme, hvad der bedst fremmer hans evige mål; men til sidst vil alt gøres op (Åb 20:11-15).

Hizkija og Josijas vækkelser (2 Kong 18:3-8; 22:3-23:17) fortæller at vækkelse kommer når mennesker er villige til at ydmyge sig og omvende sig til Gud på grundlag af hans åbenbarede ord. Vækkelse

bringer både åndelige og samfundsmæssige velsigelser.

Gud giver selv sine mest oprørske modstandere adgang til hans nåde og giver dem mulighed for at angre og omvende sig. (Se Akab og Akazja af Israel 1 Kong 21:26; 2 Kong 1:3-4 og Mannasse af Juda, 2 Kong 21:1-7,16,27-29; 2 Kong 33:12-17).

Pga. Guds løfter til Israel og David, har Israel et håb for fremtiden. Gud er villig til at gøre et nyt arbejde så længe Israel omvender sig (1 Kong 8:46-51; 9:3).

Men selv når Israel totalt har svigtet sin pagt (1 Kong 9:6-9) og folket bliver udryddet, tænder Guds trofasthed mod sine løfter stadig håb (1 Kong 11:12; 2 Kong 8:19; Am 9:14).

Bogen ender derfor også med en antydning af håb (2 Kong 25:27-30).

Jesus i det Gamle Testamente:

Salomos Tempel et symbol på Kristus (Joh 2:19-22). Templet adskilte sig ikke fra datidens kultur i dets formsprog (1 Kong 6-7), men på måden hvorved det åbenbarede Gud.

På lignende måde var Jesus udadtil, som en hvilken som helst anden 1. årh. jøde. Hans væsen var dog helt anderledes guddommeligt.

Som fredskonge (1 Kong 5:4-5; Sl 72) afspejler Salomo Guds evige fredshersker Jesus Kristus. Jesus skaber åndelig fred med Gud hos enhver troende (Joh 14:27; ApG 10:36; Rom 5:1; Ef 2:14) og vil skabe et synligt fredsrige, når han ved sin genkomst opretter Guds evige rige (Luk 1:33-33; Åb 21:22-27).

Salomos visdom både mht. naturen, menneskets psyke, og som en upartisk, indsigtfuld og retfærdig dommer (1 Kong 5:9-14,3:16-28) afspejler også Jesu visdom i al dens herlighed (Matt 22:34-46; Luk 11:31; Joh 7:46; 8:1-11; 1 Kor 1:24).

Salomo var den umiddelbare opfyldelse af Guds pagt med David, om at sætte en tempelbyggende søn på Israels trone (1 Sam 7:12-13; 1 Kong 8:20); men hans åndelige og moralske karakterbrist ødelagde Guds omdømme og nedbrød Guds Rige.

Alle efterfølgende gode konger, afspejler kun glimtvis Guds fuldkomne fredskonge. Ingen før Jesus evnede at oprette Davids evige rige (ApG 1:6-8; 2:29-41).

Elias' tjeneste var ligesom Moses' at bane vejen for Gud i Israel (1 Kong 19:8-9; Matt 17:3). Senere skulle en tjeneste ligesom hans udpege Messias, og dette blev opfyldt af Johannes Døber (Mal 3:23-24; Matt 11:14;17:10-13).

Elias' måde at dø på var i lighed med Enok et forvarsel på Jesu Kristi himmelfart (1 Mos 5:24; 2 Kong 2:11; Luk 24:50-51).

Kraftfulde undergerninger som at opvække døde og med speciel opmærksomhed overfor nødlidende, enker og syge peger tydeligt hen til Jesus (1 Kong 17:18-24; 2 Kong 4:32-37; Luk 7:11-17; 2 Kong 4:38-44; Matt 14:13-21). Elisa = "Gud frelser", Jesus Josva = "Jahve frelser".

Bøgernes mest kendte afsnit:

- 3** Salomos drøm og evne som dommer
- 8:1-66** Templets indvielse og Salomos syv bønne emner
- 18** Elias' kamp imod Baal præsterne på Karmel
- 19** Elias' møde med Gud på Horeb (Sinaj bjerget)
- 5** Elisa og den spedalske syriske hærfører Naaman
- 17** Forklaring på Guds dom, der sendte Israel i eksil
- 22-23** Josijas gennemgribende reform af tempeltjenesten